

Natuurtoets

**Bestemmingsplanwijziging Van
Oldenbarneveldtlaan te Rijen**

projectnummer 0407118.00
concept revisie 00
18 maart 2016

Natuurtoets

Bestemmingsplanwijziging Van Oldenbarneveldtlaan te Rijen

projectnummer 0407118.00
concept revisie 00
18 maart 2016

Auteurs

J. Buijks
C. Schellingen

Opdrachtgever

Woonstichting Leystromen
Postbus 70
5120 AB Rijen

Colofon

Projectgroep bestaande uit

J. Buijks
C. Schellingen

Tekstbijdragen

J. Buijks
C. Schellingen

Fotografie

J. Buijks

datum vrijgave	beschrijving revisie 00	goedkeuring	vrijgave
18-03-2016	Concept	R.M. van Trieg	

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Leeswijzer	2
2	Wettelijk kader natuurbescherming	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Flora- en faunawet	3
2.3	Natuurwerk Nederland	3
2.4	Natuurbeschermingswet 1998	3
3	Plangebied en projectvoornemen	5
3.1	Plangebied	5
3.2	Projectvoornemen	5
4	Methodiek	7
4.1	Algemeen	7
4.2	Bureauonderzoek	7
4.3	Terreinbezoek	8
4.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	8
5	Resultaten gebiedsonderzoek	9
5.1	Gebiedsbeschrijving	9
5.2	Beschermde soorten	10
5.2.1	Bureauonderzoek	10
5.2.2	Terreinbezoek - ecologische bevindingen	11
5.2.3	Samenvatting beschermde soorten	14
5.3	Beschermde gebieden	15
6	Toetsing	17
6.1	Effectbepaling project	17
6.2	Effecten beschermde soorten	17
6.2.1	Vogels	17
6.2.2	Zoogdieren	18
6.2.3	Reptielen	18
6.2.4	Amfibieën	18
6.2.5	Vissen	18
6.2.6	Vlinders, libellen en overige beschermde soortgroepen	19
6.2.7	Flora	19
6.3	Effecten op beschermde gebieden	19
6.3.1	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	19

6.3.2	Effecten op Natura 2000-gebieden	19
-------	----------------------------------	----

7	Conclusies	21
----------	-------------------	-----------

7.1	Conclusies soortenbescherming	21
-----	-------------------------------	----

7.2	Conclusies gebiedsbescherming	22
-----	-------------------------------	----

7.3	Nader onderzoek	22
-----	-----------------	----

8	Bronnen	25
----------	----------------	-----------

Bijlagen

Bijlage I Wettelijk kader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer, woonstichting Leystromen, is voornemens om aan de Van Oldenbarneveldtlaan 10 te Rijen circa 13 woningen te realiseren. In de huidige situatie is hier een marechausseekazerne gelegen. Om de bouw van de woningen mogelijk te maken is het van belang dat het huidige bestemmingsplan op de locatie wordt gewijzigd. In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven. In figuur 1.1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1: Globale ligging van het plangebied. Bron: Globespotter.

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

De Natuurtoets is verder als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 beschrijft het projectgebied en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 4 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 5 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 6 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving;
- Hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en (eventuele) vervolgstappen en procedures.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het NNN en de Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, het NNN en de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn alleen onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Natuurwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

2.4 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten worden beschermd middels de Natuurbeschermingswet 1998, deze gebieden hebben daarmee een wettelijke beschermde status. Er zijn geen ontwikkelingen zonder Natuurbeschermingswet-vergunning toegestaan als deze ontwikkeling de natuurlijke waarden en instandhoudingsdoelen van het gebied direct of indirect aantasten.

Natuurtoets

Bestemmingsplanwijziging Van Oldenbarneveldtlaan te Rijen
projectnummer 0407118.00
18 maart 2016 revisie 00
Woonstichting Leystromen

3 Plangebied en projectvoornemen

3.1 Plangebied

Het plangebied bevindt zich in Rijen (gemeente Gilze en Rijen) in de provincie Noord-Brabant. Het plangebied is gelegen aan de Van Oldenbarneveldtlaan 10 en is circa 2.250 m² groot. Op de locatie is op dit moment een oude marechaussee kazerne gelegen met bijbehorend verhard parkeerterrein en garages/ bergingen voor voertuigen. De locatie bevat tevens enkele groenstroken. Het plangebied bevindt zich aan de noordzijde van Rijen. Verder naar het noordwesten is bosgebied gelegen. In figuur 3.1 is de globale begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 3.1. Globale begrenzing van het plangebied (rood omrand). Bron: Globespotter.

3.2 Projectvoornemen

De kazerne is niet meer in gebruik waardoor een herontwikkeling tot de mogelijkheden behoort. De initiatiefnemer is voornemens om op deze locatie circa 13 woningen te realiseren. Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling wordt de huidige bebouwing gesloopt en worden de groenstroken verwijderd. De definitieve inrichting van het plangebied alsmede de planning van de realisatiefase zijn vooralsnog niet bekend.

Natuurtoets

Bestemmingsplanwijziging Van Oldenbarneveldtlaan te Rijen
projectnummer 0407118.00
18 maart 2016 revisie 00
Woonstichting Leystromen

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar de zwaar beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemeen beschermde soorten, die zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora- en faunawet, zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door het voorliggende project. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er worden diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van zwaarder (Tabel 2 en 3 – soorten) beschermde soorten in en rond het plangebied. Met behulp van landelijke en regionale verspreidingsatlassen en specifieke internetsites (www.ravon.nl; www.vlindernet.nl; www.libellennet.nl; www.Naturalis.nl\EIS) wordt nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast worden landelijke databanken voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl, over de periode 2011-2016. [Telmee.nl](http://telmee.nl) is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn dan niet bekend. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie wordt een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Vogels zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Een aantal vogels is onderverdeeld in vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5) (zie toelichting in Bijlage 1 – Wettelijk kader) waarvan inventarisatie gewenst is. Gekeken wordt naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Naast de bronnen met soortinformatie is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de interactieve kaart 'Natuurbeheerplan' gebruikt van de provincie Noord-Brabant. Tevens is gebruik gemaakt van de informatie die beschikbaar is op de website van het ministerie van EZ en de interactieve kaart 'Natura 2000 Network Viewer' van het European Environment Agency (EEA) voor de ligging van Natura 2000-gebieden.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van de bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat in het plangebied. Op 15 maart 2016 is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied wordt gevormd door het voormalige marechaussee gebouw (dat nu in gebruik is als anti-kraak woning) en een omheinde achterplaats met daaraan opstallen en een garage (zie figuur 5.1 en 5.2). De woning heeft een goed onderhouden karakter. Aan de voorzijde van de woning is een plantsoen gelegen. Rondom de overige zijden van de woning en achterplaats zijn groenstroken gelegen. De westelijke groenstrook bestaat aan de zuidzijde voornamelijk uit laurier en rododendron. Verder naar het noorden is een variatie aan struikgewas aanwezig (zie figuur 5.3 links). De noordzijde bestaat veelal uit grove den met daartussen ook struikgewas (zie figuur 5.4 links). Op de bodem van de groenstroken is snoeiafval aanwezig (zie figuur 5.4 rechts). Binnen het plangebied zijn geen vijvers, poelen of watergangen aanwezig.

Figuur 5.1. Impressie voormalig marechaussee gebouw.

Figuur 5.2. Impressie achterplaats.

Figuur 5.3. Impressie groenstrook west (links) en oost (rechts)

Figuur 5.4. Impressie groenstrook noord. Links: grove dennen. Rechts: hopen snoeiafval.

5.2 Beschermde soorten

5.2.1 Bureauonderzoek

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie en uit atlanten (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten.

Vogels, categorie 1-4 (telmee.nl)

- Buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, roek, sperwer en steenuil.

Zoogdieren (telmee.nl)

- Eekhoorn, gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Reptielen (telmee.nl)

- Levendbarende hagedis.

Amfibieën (telmee.nl)

- Kamsalamander en boomkikker.

Vissen (telmee.nl)

- Kleine modderkruiper.

Vlinders, Libellen en overige soortgroepen (telmee.nl)

- Geen waarnemingen van vlinders, libellen en overige soortgroepen bekend.

Flora (telmee.nl)

- Bijenorchis, grote keverorchis, prachtklokje, wilde gagel en wilde marjolein.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

5.2.2 Terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op 15 maart 2016 bij 10 °C en matig bewolkt weer (bron: knmi.nl) is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van de Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten.

Vogels (categorie 1-4)

Zoals eerder aangegeven is er een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waarbij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie bijlage 1).

Uit de bureaustudie blijkt dat de buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, roek, sperwer en steenuil in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn deze of andere vogels met een (jaarrond) beschermd nest niet waargenomen.

De huismus en gierzwaluw zijn beide soorten die voornamelijk in gebouwen broeden. De huismus broedt over het algemeen in stedelijk gebied in uiteenlopende holtes, meestal onder of rondom dakpannen (RVO, 2014a). De gierzwaluw nestelt in (hoge) bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (RVO, 2014b). De woning binnen het plangebied heeft een redelijk goed onderhouden karakter. Het dak vertoont geen openingen die toegang bieden tot voor deze soorten geschikte nestlocaties. Op basis van deze waarnemingen en het ontbreken van waarnemingen van de soorten kan het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de huismus en gierzwaluw uitgesloten worden.

Binnen het plangebied zijn enkele bomen aanwezig die in potentie geschikt zijn als nestlocatie voor vogels met een jaarrond beschermd nest. Tijdens het terreinbezoek zijn alle bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van dergelijke nesten.

In het struikgewas zijn enkele oudere nesten van algemene broedvogels aangetroffen. In een van de bomen aan de noordzijde van het plangebied zijn tevens een tweetal grotere nesten aangetroffen in een met klimop overgroeide boom. Binnen het plangebied zijn geen prooiresten of braakballen aangetroffen. Op basis van de ligging van het plangebied in een woonwijk in combinatie met het ontbreken van roofvogelsporen wordt verwacht dat deze nesten toebehoren

aan een algemene broedvogel. Het voorkomen van jaar rond beschermde nesten binnen het plangebied wordt uitgesloten.

Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de bureaustudie blijkt dat de gewone dwergvleermuis en laatvlieger in de omgeving van het plangebied voorkomen. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn in Nederland voornamelijk een gebouw bewoonende soorten.

Gebouwen

In het plangebied zijn verschillende gebouwen aanwezig. Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. Gebouw bewoonende vleermuizen verblijven in gebouwen achter of in kleine ruimtes met geschikte klimatologische omstandigheden. In gebouwen vormen betimmeringen, kieren, gaten, nok- en kantpannen en open spouwmuuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Spouwmuurgaten, dakpannen en betimmeringen bieden gebouw bewoonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen. Ruimtes achter boeiborden en kantpannen worden gebruikt als zomer- en paarverblijfplaats door gebouw bewoonende vleermuizen.

In de woning binnen het plangebied zijn spouwmuurgaten aanwezig die vleermuizen toegang bieden tot geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen (zie figuur 5.5). Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouw bewoonende vleermuizen kan niet worden uitgesloten.

Figuur 5.5. Impressie spouwmuurgaten.

Bomen

Binnen het plangebied zijn enkele oude bomen aanwezig. Met name oude bomen met veel holtes en kieren bieden in potentie geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. De bomen in het plangebied zijn geïnspecteerd op holtes en gaten die geschikt kunnen zijn als vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. In de bomen binnen het plangebied zijn geen holtes of kieren aangetroffen die in potentie geschikt zijn. Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewoonende vleermuissoorten kan worden uitgesloten.

Mogelijk wordt het plangebied door vleermuizen gebruikt als foerageergebied.

Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat de eekhoorn in de omgeving van het plangebied voorkomt. De eekhoorn of overige zwaarder beschermde zoogdieren zijn tijdens het terreinbezoek niet aangetroffen.

De eekhoorn komt voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos (www.zoogdiervereniging.nl). Binnen het plangebied zijn enkele dennen aanwezig. Deze groep bomen vormt echter geen geschikt leefgebied vanwege de geïsoleerde ligging van de bomengroep binnen een woonwijk. De bomen zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van eekhoornnesten. Deze zijn niet aangetroffen. Het voorkomen van de eekhoorn kan worden uitgesloten.

Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het plangebied de levendbarende hagedis voorkomt. Tijdens het terreinbezoek zijn de levendbarende hagedis of overige zwaarder beschermde reptielen niet aangetroffen.

De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden, zoals (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in wegbermen, dijktafsluitingen, hagen en houtwallen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. De soort is afhankelijk van structuurrijk habitat met daarbinnen open zon beschenen, snel opwarmende plekken in de nabijheid van dekkingsmogelijkheden om zich te beschermen tegen uitdroging en predatie (RVO, 2014c). In de groenstrook rondom het plangebied zijn hopen met snoeiafval aanwezig (zie figuur 5.4 rechts). Dergelijke hopen bieden geschikte schuilmogelijkheden voor de levendbarende hagedis. Het plangebied is echter in een woonwijk gelegen. Daarnaast is het plangebied van de omliggende percelen gescheiden middels hogere muren waardoor het plangebied een verder geïsoleerde ligging heeft. Het voorkomen van de levendbarende hagedis wordt niet verwacht.

Daarnaast kan het voorkomen van overige zwaarder beschermde reptielen worden uitgesloten op basis van de ligging van het plangebied in een woonwijk, de verspreidingsgegevens en de biotoopeisen van deze soorten.

Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat de kamsalamander en boomkikker in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn deze, of andere zwaarder beschermde amfibieën niet aangetroffen.

Het voortplantingsbiotoop van de kamsalamander wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, licht voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De wateren moeten bovendien vrij zijn van de grotere vissoorten. Als de kamsalamander in sloten voorkomt dan betreft dit vaak sloten in of langs bossen en niet sloten in agrarisch gebied. Het landbiotoop waar de kamsalamander wordt aangetroffen is vaak kleinschalig landschap. Het bestaat uit struikgewas, struweel, ruig grasland en/of bosrijk gebied. (RVO, 2014d)

De boomkikker komt verspreid voor op geïsoleerde locaties in het oosten en zuiden van Nederland. Hij heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap, waar hij zich ophoudt in de struweelzone van bosranden, houtwallen en moerasgebieden. Vooral de zuidkant van braamstruwelen heeft de voorkeur. Voor de voortplanting dienen wateren met een goed

ontwikkelde oever- en watervegetatie vlakbij te zijn. Dit zijn meestal niet te diepe poelen met een open ligging, veel zoninstraling, en vrijwel geen stroming (RAVON, 2016).

In het plangebied het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor zwaarder beschermde amfibieën. Op basis van het ontbreken van geschikte biotopen in combinatie met de ligging binnen een woonwijk kan het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieën worden uitgesloten.

Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat de kleine modderkruiper in de omgeving van het plangebied voorkomt. Tijdens het terreinbezoek is deze soort of overige zwaarder beschermde vissen niet aangetroffen. Binnen het plangebied zijn geen watergangen, vijvers of poelen aanwezig. Het voorkomen van zwaarder beschermde vissen kan worden uitgesloten.

Vlinders, Libellen en overige soortgroepen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van vlinders, libellen en overige soortgroepen.

Zwaarder beschermde vlinders, libellen en overige soortgroepen zijn veelal biotoop kritische soorten. Deze soorten zijn te verwachten in de omgeving van unieke biotopen zoals bijvoorbeeld heide en vennen. Binnen het plangebied is geen sprake van unieke biotopen. Het voorkomen van zwaarder beschermde vlinders, libellen en overige soortgroepen kan worden uitgesloten.

Flora

Uit de bureaustudie blijkt dat de bijenorchis, grote keverorchis, prachtklokje, wilde gagel en wilde marjolein in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn deze of overige zwaarder beschermde plantensoorten niet aangetroffen.

Binnen het plangebied zijn geen bijzondere standplaatsfactoren aanwezig die in potentie geschikt zijn voor zwaarder beschermde planten. Het plangebied heeft tevens een goed onderhouden karakter. Het voorkomen van zwaarder beschermde soorten binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

5.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 5.1 en die een (zwaarder) beschermde status hebben in de Flora- en faunawet mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 6 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 5.1. Aanwezigheid van (mogelijk) beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Algemene broedvogels	Tijdens het broedseizoen beschermd als nest in gebruik is	Mogelijk	Broedbiotoop aanwezig
Vleermuizen	Tabel 3 ff-wet en Bijlage IV HR	Mogelijk	Mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen in de spouwmuren

5.3 Beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

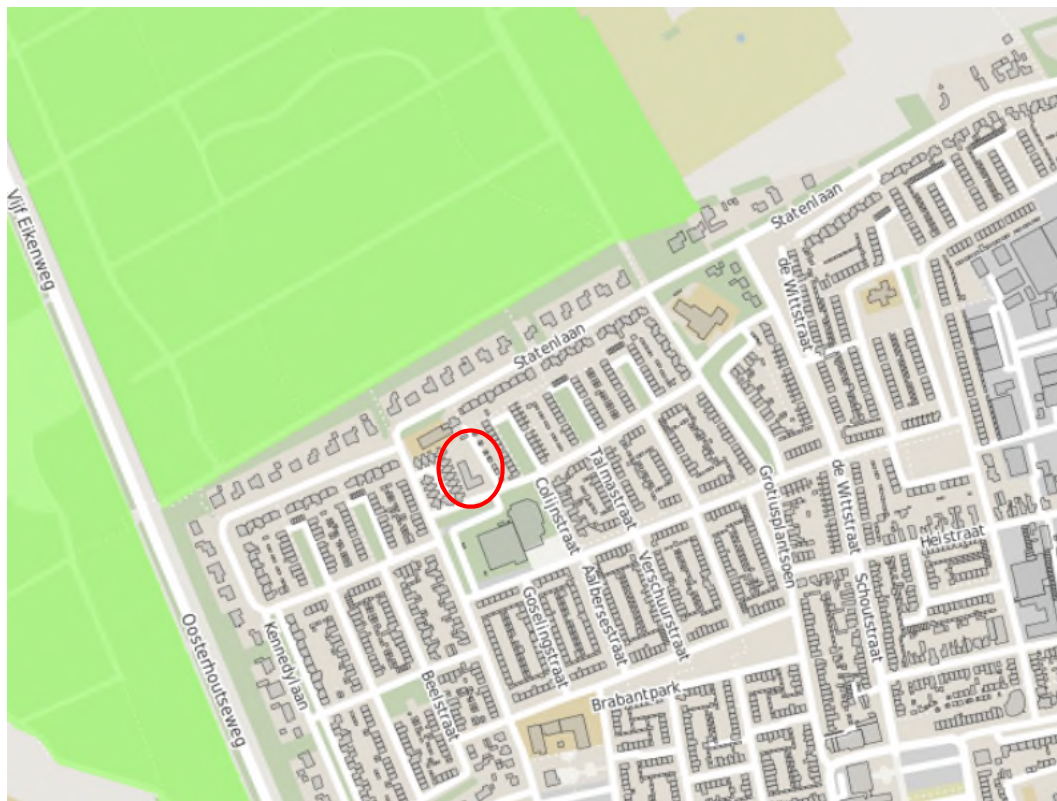
Het plangebied is niet gelegen binnen een gebied dat is aangewezen onder het NNN (zie figuur 5.6). Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als NNN bevindt zich op een afstand van circa 100 meter ten noorden van het plangebied. Dit gehele bosgebied is aangewezen als het beheertype 'Droog bos met productie' (N16.01).

Natura 2000

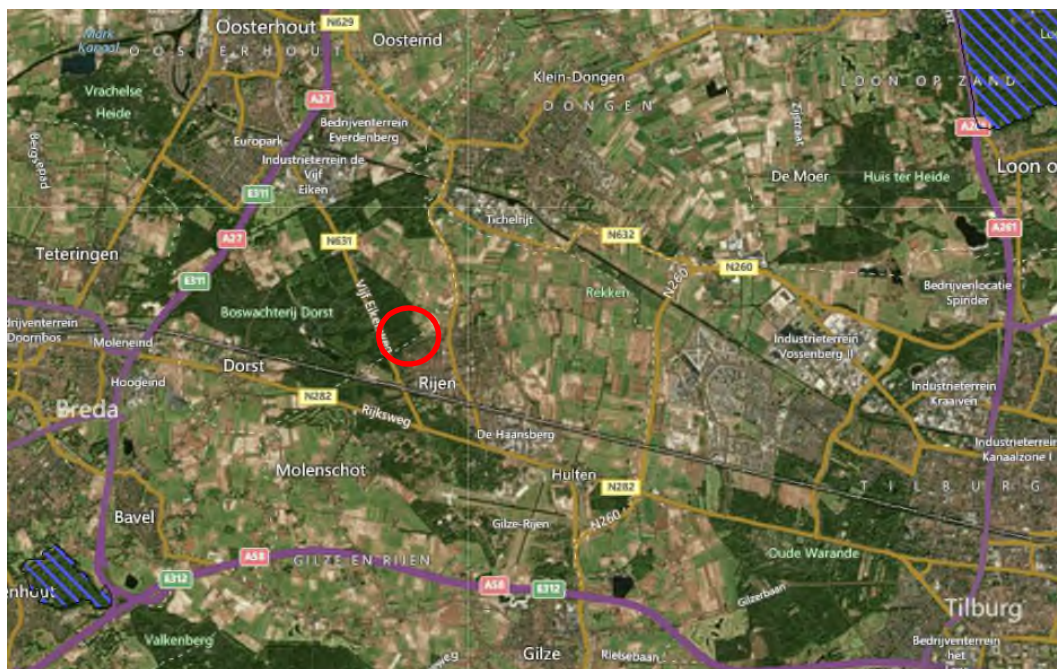
Het plangebied is niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied gelegen. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het "Ulvenhoutse bos". Dit gebied bevindt zich op een afstand van circa 7,4 kilometer ten westen van het plangebied. Het Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' bevindt zich op een afstand van circa 11,5 kilometer ten oosten van het plangebied (zie figuur 5.7). Beide Natura 2000-gebieden zijn aangewezen als Habitatrichtlijngebied.

Natuurtoets

Bestemmingsplanwijziging Van Oldenbarneveldtlaan te Rijen
projectnummer 0407118.00
18 maart 2016 revisie 00
Woonstichting Leystromen

Figuur 5.6. Ligging plangebied (rood omrand) t.o.v. NNN (lichtgroen). Bron: interactieve kaart, Provincie Noord-Brabant.

Figuur 5.7. Ligging plangebied (rood omrand) t.o.v. Natura 2000-gebied. Blauw gestreept = Habitatrictlijngebied. Bron: Natura 2000 viewer, EEA.

6 Toetsing

6.1 Effectbepaling project

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling wordt de huidige bebouwing gesloopt. Ook de groenstroken zullen verdwijnen.

In paragraaf 6.2 worden de effecten beschreven van de voorgenomen werkzaamheden op de aanwezige beschermde soorten in het plangebied. In paragraaf 6.3 worden de effecten beschreven op de beschermde gebieden.

6.2 Effecten beschermde soorten

De effecten op de zwaardere beschermde soorten worden per soortgroep getoetst. Voor de vogels wordt naast de categorie 1-4 vogelsoorten ook ingegaan op de algemene soorten.

6.2.1 Vogels

Algemene broedvogels

Het plangebied biedt broedgelegenheid aan een aantal algemeen voorkomende soorten broedvogels. Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2). Deze zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Effecten op jaarrond beschermde vogelnesten kunnen daarom worden uitgesloten.

Categorie 5-soorten

Naast soorten met jaarrond beschermde nesten zijn er categorie-5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is in het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie-5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de directe omgeving.

6.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten (inclusief hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en foerageergebieden) zijn beschermd onder de Flora- en faunawet en staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

De bebouwing binnen het plangebied heeft spouwmuurgaten die vleermuizen toegang bieden tot de spouwmuur. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen niet uitgesloten. In het kader van het bestemmingsplan zal de bestaande bebouwing gesloopt worden. Dit heeft mogelijk negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

Mogelijk dient het plangebied tevens als foerageergebied voor vleermuizen. In de directe omgeving van het plangebied is echter voldoende kwalitatief beter of gelijkwaardig foerageergebied aanwezig. Daarom kan worden geconcludeerd dat er geen essentieel foerageergebied verloren gaat.

Nader onderzoek is nodig om het effect van de voorgenomen ontwikkeling op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen. Dit nader onderzoek is in paragraaf 7.3 verder beschreven.

Overige zwaar beschermde zoogdieren

Er zijn geen zwaardere beschermde zoogdieren in het plangebied aangetroffen en worden tevens niet verwacht. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.3 Reptielen

De aanwezigheid van (zwaar) beschermde reptielsoorten in het plangebied is op basis van het ontbreken van geschikte biotopen uit te sluiten. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.4 Amfibieën

De aanwezigheid van (zwaar) beschermde amfibieënsoorten in het plangebied is op basis van het ontbreken van geschikte biotopen uit te sluiten. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.5 Vissen

De aanwezigheid van zwaar beschermde vissoorten in het plangebied is op basis van het ontbreken van geschikte biotopen uit te sluiten. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.6 Vlinders, libellen en overige beschermde soortgroepen

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden in het plangebied. De soorten zijn niet aangetroffen tijdens het terreinbezoek en de aangetroffen biotopen zijn niet geschikt als leefgebied voor beschermde soorten uit deze soortgroepen.

6.2.7 Flora

De aanwezigheid van zwaar beschermde florasoorten in het plangebied is op basis van het ontbreken van geschikte standplaatsfactoren uit te sluiten. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

6.3 Effecten op beschermde gebieden

6.3.1 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor wat betreft de NNN is alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen NNN binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake.

Op een afstand van 100 meter bevindt zich een NNN-gebied. Dit gebied is aangewezen als 'Droog bos met productie' (N16.01). Het plangebied en het NNN-gebied worden gescheiden door meerdere woningen. De realisatie van circa 13 woningen binnen de woonwijk zal niet leiden tot een aanvullende verstoringen zoals verstoring door licht of geluid. Ook significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN in de nabijheid van het plan kunnen worden uitgesloten. Vanuit dit oogpunt zijn er voor NNN geen belemmeringen.

6.3.2 Effecten op Natura 2000-gebieden

Op basis van de aard (woningbouw) en beperkte omvang van de voorgenomen ontwikkeling en de afstand tot de Natura 2000-gebieden (7,4 kilometer tot Ulvenhoutse Bos en 11,5 kilometer tot Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen) zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000-gebied op voorhand uit te sluiten.

Natuurtoets

Bestemmingsplanwijziging Van Oldenbarneveldtlaan te Rijen
projectnummer 0407118.00
18 maart 2016 revisie 00
Woonstichting Leystromen

7 Conclusies

In dit hoofdstuk worden de conclusies van de natuurtoets gepresenteerd. De conclusies zijn opgedeeld in soortenbescherming (7.1) en gebiedsbescherming (7.2).

7.1 Conclusies soortenbescherming

In het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor die negatieve effecten ondervinden. Mogelijk bieden de spouwmuren voor vleermuizen geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van (algemene) broedvogels op het plangebied.

Vleermuizen

De bebouwing binnen het plangebied vormt potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten en staan vermeld op Tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden gesloopt, leidt dit tot een overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (Ffw) en dienen maatregelen te worden genomen.

Met de uitgevoerde natuurtoets kan niet worden uitgesloten dat in het plangebied beschermde soorten voorkomen of dat deze beschermde soorten hinder ondervinden van de activiteiten die voortvloeien uit de voorgenomen wijzigingen ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt.

Gelet op deze onzekerheid kan niet worden gesteld dat er op voorhand van uit kon worden gegaan dat de Flora- en faunawet niet aan de uitvoering van het plan in de weg staat. Vastgesteld zal moeten worden of het mogelijke gebruik van de gebouwen door vleermuizen inderdaad plaatsvindt, en zo ja, of vrijstelling kan worden verleend dan wel aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een ontheffing kan worden voldaan. Daarom is in verband met de mogelijke effecten die de planontwikkeling kan hebben op de hier potentieel aanwezige vleermuissoorten, het uitvoeren van een nader onderzoek noodzakelijk om hier inzicht in te krijgen. In mei 2016 kan worden gestart met dit onderzoek. In paragraaf 7.3 wordt het nader onderzoek volgens de geldende protocollen uiteengezet en wordt de eventueel door te lopen juridische procedure nader toegelicht.

Broedvogels

Voor de voorgenomen werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli).

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen worden:

- 1) De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel). Of in deze periode wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor broedvogels.
- 2) Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecooloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

Overzicht

In Tabel 7.1 worden de soorten weergegeven die in het plangebied aanwezig zijn en/of worden verwacht en waar nader onderzoek naar uitgevoerd moet worden. In paragraaf 7.2.1 wordt de vervolprocedure voor vleermuizen toegelicht.

Tabel 7.1. Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Ingrep versturend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk	Bijzonderheden / opmerkingen
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Bebouwing geschikt als vaste rust- en verblijfplaatsen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen

7.2 Conclusies gebiedsbescherming

Natuurnetwerk Nederland

Binnen het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Er is van directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. Ook heeft de planontwikkeling geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland buiten het plangebied. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan.

Natura 2000

Het plangebied ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied. Op basis van de aard en omvang van de werkzaamheden en de afstand tot het Natura 2000-gebied zijn effecten op dit gebied uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet, zoals het opstellen van een voortoets, zijn dan ook niet noodzakelijk.

7.3 Nader onderzoek

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Een vleermuisonderzoek verspreid over het seizoen (mei/juni - september/oktober) conform het meest recente vleermuisprotocol (2013) is noodzakelijk en geeft hier meer inzicht in. Een dergelijk nader onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten is juridisch gezien drie jaar geldig.

Procedure

Wanneer geen vleermuizen worden aangetroffen, dan kunnen de werkzaamheden zonder bezwaren vanuit de Flora- en faunawet doorgang vinden.

Indien vleermuizen wel aanwezig zijn dan dient een mitigatieplan opgesteld te worden waarin beschreven staat welke mitigerende (en zorgplicht gerelateerde) maatregelen genomen worden om overtredingen van de in de Flora- en faunawet opgelegde verbodsbepalingen te voorkomen.

Tevens dient bij aanwezigheid van verblijfplaats(en) een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Deze dient aangevraagd te worden aangezien door het realiseren van de werkzaamheden een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de vleermuissoort verstoord wordt. Immers, de vleermuissoort wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door deze werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de vleermuissoort overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist.

De doorlooptijd van een ontheffingaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 3 tot 4 maanden (reguliere aanvraag) en maximaal 26 weken (via de Omgevingsvergunning).

De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan kan worden aangetoond (1) als uit het nader onderzoek blijkt dat er geen sprake is van verblijfplaatsen van vleermuizen, (2) door het aantonen dat de uitvoerbaarheid middels een mitigatieplan geborgd is of (3) door het aanvragen van een ontheffing en vervolgens het bestemmingsplan vast te stellen na het afgeven van de ontheffing. Dan kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voldoende aannemelijk maken dat de Flora- en faunawet geen belemmering vormt.

Natuurtoets

Bestemmingsplanwijziging Van Oldenbarneveldtlaan te Rijen
projectnummer 0407118.00
18 maart 2016 revisie 00
Woonstichting Leystromen

8 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014a. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.0, december 2014.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014b. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 2.0, december 2014.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014c. Soortenstandaard Levendbarende hagedis *Zootoca vivipara*. Versie 2.0, december 2014.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014d. Soortenstandaard Kamsalamander *Triturus cristatus*. Versie 2.0, december 2014.

Overig:

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.telmee.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.naturalis.nl

www.vivara.nl

www.telmee.nl

www.vlindernet.nl

www.libellennet.nl

Natuurtoets

Bestemmingsplanwijziging Van Oldenbarneveldtlaan te Rijen
projectnummer 0407118.00
18 maart 2016 revisie 00
Woonstichting Leystromen

Bijlagen

Bijlage I Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de diersoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing Tabel 2 en 3 - soorten

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijke belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten, zie onderstaande tabel), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Soort	Categorie	Toelichting
Steenuil	1	Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Gierzwaluw, Roek	2	Nesten van koloniebroeders
Grote gele kwikstaart, Huismus, Oehoe, Ooievaar, Kerkuil, Slechtvalk	3	De fysieke voorwaarden voor de vaste nestplaats zijn afhankelijk van bebouwing, vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Boomvalk; Buizerd; Havik, Ransuil Sperwer, Wespandief en Zwarte wouw	4	Vogels die jaar in jaar uit in hetzelfde nest broeden en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden

genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van EL&I). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2014 werd deze term vervangen door NNN door staatssecretaris Dijksma van het ministerie van EZ.

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuur-gebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen. Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

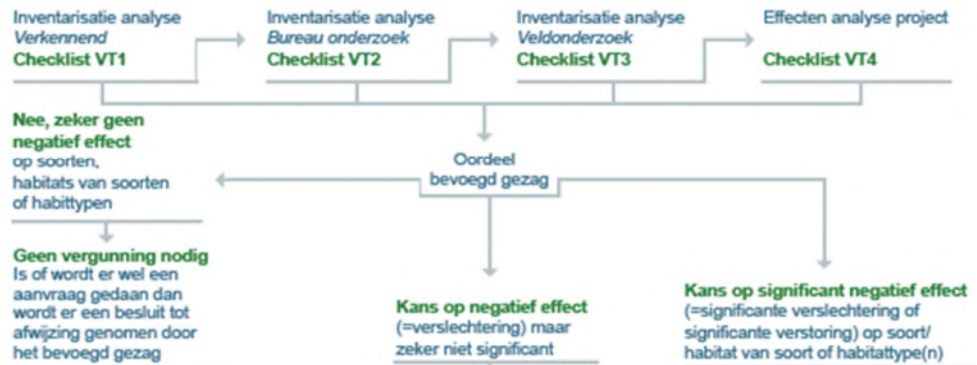
Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet.

VOORTOETS

INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Natuurtoets

Bestemmingsplanwijziging Van Oldenbarneveldtlaan te Rijen
projectnummer 0407118.00
18 maart 2016 revisie 00
Woonstichting Leystromen

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

E. jeroen.buijks@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2015

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.